

Малихін Олександр Володимирович доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0001-6042-6298>

Ліпчевська Інна Леонідівна доктор філософії в галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка», старший дослідник, Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-6901-5863>

ПРОФІЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Анотація. У статті проаналізовано міжнародні інструменти оцінювання критичного мислення та визначено можливості їх використання в системі профільної середньої освіти України. Актуальність дослідження зумовлена впровадженням Державного стандарту профільної середньої освіти (2024 р), у якому вміння критично і системно мислити визначено як одне з наскрізних умінь здобувачів освіти. Мета статті полягає в аналізі валідованих міжнародних інструментів оцінювання критичного мислення та можливостей їх адаптації й використання в системі профільної середньої освіти України. У дослідженні здійснено порівняльний аналіз шести інструментів: Watson–Glaser Critical Thinking Appraisal, Cornell Critical Thinking Test Levels X & Z, California Critical Thinking Skills Test, California Critical Thinking Disposition Inventory, Holistic Critical Thinking Scoring Rubric та Teaching for Thinking Student Course Evaluation Form. Розглянуто їх цільові вікові групи, структуру, тривалість, компоненти критичного мислення, що підлягають оцінюванню, показники надійності та валідності, а також переваги й обмеження застосування в українському освітньому контексті. Установлено, що жоден із проаналізованих інструментів не має підтверженої офіційної україномовної версії, що зумовлює потребу в перекладі, локальному пілотуванні та перевірці валідності інтерпретації результатів. Обґрунтовано, що найбільш перспективним для широкого скринінгового оцінювання є Cornell Critical Thinking Test Level X, для поглибленого діагностичного профілювання – поєднання California Critical Thinking Skills Test і California Critical Thinking Disposition Inventory, а для формувального оцінювання – використання Holistic Critical Thinking Scoring Rubric і Teaching for Thinking Student Course Evaluation Form. Зроблено

ISSN 2786-6025 Online

висновок, що найбільш методологічно коректним підходом для профільної середньої освіти України є розроблення системи оцінювання критичного мислення, яка поєднує стандартизовані тести, інструменти для оцінювання робіт здобувачів освіти та засоби отримання зворотного зв'язку щодо того, наскільки освітнє середовище сприяє розвитку їхнього мислення.

Ключові слова: критичне мислення; оцінювання критичного мислення; профільна середня освіта; стандартизовані тести; психометричні характеристики; багатометодне оцінювання; адаптація міжнародних інструментів для оцінювання

Malykhin Oleksandr Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0001-6042-6298>

Lipchevska Inna PhD in Education, Senior Researcher, Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-6901-5863>

SPECIALIZED UPPER SECONDARY EDUCATION IN UKRAINE: MODERN INSTRUMENTS FOR ASSESSING CRITICAL THINKING

Abstract. The article analyzes international instruments for assessing critical thinking and identifies possibilities for their application in the system of specialized upper secondary education in Ukraine. The relevance of the study is determined by the implementation of the State Standard of Specialized Upper Secondary Education (2024), in which the ability to think critically and systematically is defined as one of the cross-cutting skills of students. The purpose of the article is to analyze validated international instruments for assessing critical thinking and the possibilities of their adaptation and application in the system of specialized upper secondary education in Ukraine. The study presents a comparative analysis of six instruments: the Watson–Glaser Critical Thinking Appraisal, Cornell Critical Thinking Tests Levels X and Z, the California Critical Thinking Skills Test, the California Critical Thinking Disposition Inventory, the Holistic Critical Thinking Scoring Rubric, and the Teaching for Thinking Student Course Evaluation Form. The analysis examines their target age groups, structure, testing duration, components of critical thinking assessed, indicators of reliability and validity, as well as the advantages and limitations of their application in the Ukrainian educational context. It was established that none of the analyzed instruments has a confirmed official Ukrainian-language version, which necessitates translation, local piloting, and validation of

score interpretation. The study substantiates that the Cornell Critical Thinking Test Level X is the most promising instrument for large-scale screening assessment; the combination of the California Critical Thinking Skills Test and the California Critical Thinking Disposition Inventory is the most appropriate for in-depth diagnostic assessment; and the Holistic Critical Thinking Scoring Rubric together with the Teaching for Thinking Student Course Evaluation Form is the most suitable for formative assessment.

It is concluded that the most methodologically sound approach for specialized upper secondary education in Ukraine is the development of a critical thinking assessment system that combines standardized tests, instruments for evaluating students' work, and feedback tools for determining the extent to which the educational environment supports the development of students' thinking.

Keywords: critical thinking; critical thinking assessment; specialized upper secondary education; standardized tests; psychometric characteristics; multimethod assessment; adaptation of international assessment instruments.

Постановка проблеми. Запровадження Державного стандарту профільної середньої освіти (2024 р.) актуалізує потребу в науково обґрунтованому оцінюванні сформованості в учнів наскрізних умінь, серед яких критичне мислення посідає одне з ключових місць. Реалізація цієї вимоги зумовлює необхідність добору валідних і надійних інструментів, здатних забезпечити якісне оцінювання сформованості критичного мислення учнів, зокрема адаптованих до українського мовно-культурного контексту та придатних для використання у профільній освіті. Це зумовлює необхідність аналізу міжнародно визнаних інструментів оцінювання критичного мислення, визначення їх психометричних характеристик, вікової та змістової релевантності, а також можливостей їх адаптації для потреб профільної середньої освіти України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У міжнародних дослідженнях критичне мислення розглядається як багатовимірний конструкт, що охоплює когнітивні вміння та диспозиційну готовність особистості до обґрунтованого міркування. Для його оцінювання розроблено низку валідованих інструментів, серед яких найбільш поширеними є Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal, Cornell Critical Thinking Test Levels X і Z, California Critical Thinking Skills Test, California Critical Thinking Disposition Inventory, Holistic Critical Thinking Scoring Rubric та Teaching for Thinking Student Course Evaluation Form. Ці інструменти різняться за теоретичними засадами, форматом завдань, цільовими групами та способами інтерпретації результатів. Водночас питання їх придатності для використання в системі профільної середньої освіти України потребує спеціального аналізу.

Мета статті полягає в аналізі валідованих міжнародних інструментів оцінювання критичного мислення та можливостей їх адаптації й використання в системі профільної середньої освіти України.

Виклад основного матеріалу. З метою визначення інструментів оцінювання критичного мислення здобувачів профільної середньої освіти здійснено порівняльний аналіз міжнародно визнаних методик, які широко використовуються в освітній практиці. Аналіз охоплював характеристики, які є принципово важливими для можливого їх упровадження в українському контексті: цільову вікову групу; структуру й тривалість; компоненти критичного мислення, що підлягають оцінюванню; наявність даних про надійність і валідність; а також потенційні переваги й обмеження застосування у профільній середній освіті України.

Watson–Glaser Critical Thinking Appraisal позиціонується як інструмент оцінювання критичного мислення випускників закладів вищої освіти, а також менеджерів, фахівців різних галузей тощо. Тест містить 40 завдань і виконується впродовж 30–40 хвилин. Поточна офіційна сторінка продукту описує зміст тесту через п'ять підтестів: формулювання висновків, розпізнавання припущень, дедуктивні міркування, інтерпретацію й оцінювання аргументів. У відкритому психометричному досьє *Watson–Glaser III* наведено показники внутрішньої узгодженості $\alpha = 0.83$, стабільності результатів при повторному тестуванні – 0.73–0.89, надійності паралельних форм – 0.82 і 0.88, а також кореляції з критеріями професійної ефективності в межах 0.16–0.58. *Watson–Glaser* може бути корисним для оцінювання критичного мислення учнів 10–12 класів закладів профільної середньої освіти академічного спрямування. (Pearson, 2020; Pearson TalentLens, n.d.).

Cornell Critical Thinking Test Level X є найбільш наближеним до шкільного контексту стандартизованим інструментом серед розглянутих у дослідженні. Офіційний опис The Critical Thinking Company визначає його як тест із 71 завданням множинного вибору для учнів 5–12 класів і старших вікових груп (Grades 5–12+). Тест може проводитися як у форматі з рекомендованою тривалістю 50 хвилин, так і без жорсткого обмеження часу. Змістові блоки, представлені у відкритому описі, охоплюють індукцію, дедукцію, оцінювання достовірності джерел та виявлення прихованих припущень. Опис тесту містить інформацію щодо процедури оцінювання, нормативних даних, внутрішньої узгодженості, надійності, аналізу тестових завдань і валідності. З огляду на цільову вікову групу, змістову спрямованість і доступність друкованого формату *Cornell Critical Thinking Test Level X* можна розглядати як найбільш обґрунтований варіант для широкого скринінгового оцінювання критичного мислення здобувачів профільної середньої освіти за умови належної мовно-культурної адаптації (The Critical Thinking Company, n.d.-a, n.d.-c).

Cornell Critical Thinking Test Level Z офіційно позиціонується як інструмент для обдарованих здобувачів профільної середньої освіти з високим рівнем академічної успішності, студентів коледжів, здобувачів першого (бакалавського) й другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Тест містить 52 завдання з множинним вибором і може проводитися як у форматі з рекомендованою тривалістю 50 хвилин, так і без жорсткого обмеження часу. Порівняно з *Cornell Critical Thinking Test Level X*, зміст *Level Z* розширено за рахунок завдань, що передбачають семантичний аналіз, роботу з дефініціями та прогнозування під час планування експериментів. Така змістова конфігурація робить цей інструмент потенційно цінним під час наукової підготовки здобувачів освіти. Для українського контексту *Cornell Critical Thinking Test Level Z* доцільно розглядати як інструмент для поглибленого оцінювання критичного мислення здобувачів профільної середньої освіти академічного спрямування. (The Critical Thinking Company, n.d.).

California Critical Thinking Skills Test (CCTST) у поточній офіційній версії позиціонується як онлайн-інструмент для оцінювання базових умінь міркування, необхідних для рефлексійного ухвалення рішень. Тест містить 40 сценарних завдань і виконується впродовж 55 хвилин. Результати подаються за вісьмома когнітивними шкалами та інтегральним показником. Для інтерпретації використовується 100-бальна шкала, якісні рівневі описи та процентильне зіставлення з відповідними референтними групами. До окремих шкал належать аналіз, інтерпретація, формулювання висновків, оцінювання, пояснення, індукція, дедукція та міркування на основі числових даних. Для профільної середньої освіти України *CCTST* доцільно розглядати як і *Cornell Critical Thinking Test Level Z*, доцільно використовувати для оцінювання критичного мислення здобувачів профільної середньої освіти академічного спрямування. (Insight Assessment, n.d.).

California Critical Thinking Disposition Inventory (CCTDI) слід розглядати як інструмент оцінювання диспозиційної (ціннісно-мотиваційної) складової критичного мислення. Офіційна сторінка Insight Assessment зазначає, що інструмент містить 75 тверджень щодо кожного з яких учасник визначає ступінь своєї згоди або незгоди, виконується орієнтовно за 30 хвилин і охоплює сім диспозицій: орієнтацію на пошук істини, відкритість до альтернативних поглядів, аналітичність, системність, упевненість у власних міркуваннях, допитливість і зрілість суджень. Кожна субшкала інтерпретується в діапазоні від 10 до 60 балів. Загальний бал інтерпретується в діапазоні від 70 до 420, при цьому значення понад 280 свідчить про загалом позитивну диспозицію щодо критичного мислення. Отже, для української профільної освіти *CCTDI* може бути цінним додатковим інструментом, який дає змогу оцінити, наскільки учень схильний шукати обґрунтування, ставити запитання та мислити

ISSN 2786-6025 Online

системно. Водночас цей інструмент не замінює безпосереднього оцінювання когнітивних умінь критичного мислення. Додатковою підставою для обережного використання є дані про чутливість диспозиційних шкал до культурних особливостей реагування. Зокрема, у дослідженнях адаптації CCTDI для японської вибірки зазначалося, що переклад окремих тверджень міг стимулювати соціально бажані, а не автентичні відповіді. (Facione et al., 1995; Insight Assessment, n.d.-a)

Holistic Critical Thinking Scoring Rubric (HCTSR) це холістичний чотирирівневий інструмент для оцінювання якості критичного мислення у письмовому тексті або усній презентації за чотирима рівнями розвитку критичного мислення: високим (4), достатнім (3), недостатнім (2) і дуже низьким (1). Для його використання необхідно залучати підготовлених експертів-оцінювачів (надійність отриманих результатів визначають, зокрема, за коефіцієнтом Каппа, а кожну роботу зазвичай оцінюють щонайменше два незалежні експерти). У разі розбіжностей механічне усереднення оцінок не рекомендується; натомість передбачено процедури узгодження суджень. Для української профільної освіти HCTSR є одним із перспективних інструментів формуального оцінювання есе, дебатів, проєктів, дослідницьких доповідей та усних захистів. (Facione & Facione, 2011).

Teaching for Thinking Student Course Evaluation Form це засіб опосередкованого оцінювання через зворотний зв'язок щодо того, наскільки вивчення навчального предмета (інтегрованого курсу) справді сприяло розвитку критичного мислення здобувачів освіти. Форма містить 10 тверджень, щодо яких респондент визначає ступінь своєї згоди або незгоди за п'ятибальною шкалою, а також відкрите підсумкове поле для рекомендацій вчителю. Зміст тверджень охоплює використання стратегій розв'язування складних завдань, уміння оцінювати нову інформацію, обґрунтовувати власні судження, розвиток відкритості до альтернативних поглядів, допитливості та системності. Для профільної середньої освіти України цей інструмент є перспективним як маловитратний засіб рефлексії на рівні окремого предмету, інтегрованого курсу тощо (Facione & Facione, n.d.).

Висновки. Проведений аналіз міжнародно визнаних інструментів оцінювання критичного мислення засвідчив, що вони вимірюють різні, але взаємопов'язані компоненти цього складного психолого-педагогічного конструкта. Зокрема, Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal (WGCTA) та California Critical Thinking Skills Test (CCTST) спрямовані на безпосереднє оцінювання когнітивних умінь критичного мислення; California Critical Thinking Disposition Inventory (CCTDI) дає змогу визначити диспозиційну (ціннісно-мотиваційну) готовність особистості застосовувати критичне мислення; Holistic Critical Thinking Scoring Rubric (HCTSR) забезпечує

експертне оцінювання міркувань, представлених у письмовому й усному форматах; Teaching for Thinking Student Course Evaluation Form фіксує сприйняття здобувачами освіти того, наскільки навчальний курс реально стимулює розвиток мислення. Це підтверджує, що найбільш методологічно обґрунтованим підходом для профільної середньої освіти є використання багатометодної моделі оцінювання, а не орієнтація на результати одного тесту.

Установлено, що жоден із проаналізованих інструментів не має підтвердженої української мовної версії. Упровадження будь-якого з цих інструментів у вітчизняну практику потребує не лише перекладу, а й комплексної адаптації, яка охоплює перевірку читацької доступності, локальне пілотування, аналіз валідності інтерпретацій і, за потреби, спеціальну підготовку експертів-оцінювачів.

За результатами аналізу визначено диференційовані можливості використання окремих інструментів у профільній середній освіті України. Для широкого первинного діагностичного оцінювання найбільш перспективним є Cornell Critical Thinking Test Level X, який найкраще відповідає віковим особливостям здобувачів профільної середньої освіти. CCTST, CCTDI і WGCTA дають змогу комплексно оцінити як когнітивні вміння, так і диспозиційну готовність до критичного мислення. Для повсякденної педагогічної практики найбільш органічним є використання HCTSR разом із Teaching for Thinking Student Course Evaluation Form, які забезпечують формувальне оцінювання й зворотний зв'язок від учнів щодо освітнього середовища.

Отже, найбільш реалістичною стратегією для української профільної середньої освіти є не механічне запозичення окремого зарубіжного тесту, а розроблення багаторівневої системи оцінювання критичного мислення, яка поєднуватиме стандартизовані інструменти для первинного діагностичного оцінювання, деталізоване оцінювання міркувань, представлених у письмовому й усному форматах, засоби отримання зворотного зв'язку щодо якості освітнього процесу. Такий підхід забезпечує методологічну коректність, педагогічну доцільність і належний рівень доказовості інтерпретації результатів.

Література:

1. Кабінет Міністрів України. (2024). Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти (Постанова № 851). База даних «Законодавство України». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF>
2. Липчевська, І. Л. (2025). Профільна середня освіта в умовах суспільних трансформацій: виклики й орієнтири оновлення. *Молодь і ринок*, 10(242), 63–69. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.339093>
3. Малихін, О. В., Арістова, Н. О., Липчевська, І. Л., Павловська, О. О., & Борзенкова, Т. О. (2025). Організаційно-методичні умови допрофільного та профільного навчання в

ISSN 2786-6025 Online

закладі загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи. *Проблеми сучасного підручника*, 34, 6–19. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2025-34-6-19>

4. Малихін, О. В., Арістова, Н. О., Шелестова, Л. В., Кизенко, В. І., Барановська, О. В., Ліпчевська, І. Л., & Павельчук, М. О. (2025). *Упровадження дидактичних систем профільної середньої освіти: Методичні рекомендації*. Педагогічна думка. <https://doi.org/10.32405/978-966-644-801-2-2025-107>

5. Facione, P. A., & Facione, N. C. (2011). *The Holistic Critical Thinking Scoring Rubric: A tool for developing and evaluating critical thinking*. *Insight Assessment*. https://insightassessment.com/var/ezflow_site/storage/pdf/Rub_HCTSR%2B-%2BEnglish.pdf

6. Facione, P. A., & Facione, N. C. (n.d.). *Teaching for Thinking Student Course Evaluation Form*. *Insight Assessment*. https://www.insightassessment.com/var/ezflow_site/storage/pdf/Eval%2520Course%2520Form%2520CT.pdf

7. Facione, P. A., Facione, N. C., & Giancarlo, C. A. (2000). The disposition toward critical thinking: Its character, measurement, and relationship to critical thinking skill. *Informal Logic*, 20(1), 61–84. https://www.insightassessment.com/var/ezflow_site/storage/pdf/J_Infrml_Ppr%2B_2000%2B-%2BDisp%2B%26%2BSkls.pdf

8. Facione, P. A., Giancarlo, C. A., Facione, N. C., & Gainen, J. (1995). The disposition toward critical thinking. *The Journal of General Education*, 44(1), 1–25. https://www.insightassessment.com/var/ezflow_site/storage/pdf/Disposition_to_CT_1995_JGE.pdf

9. Insight Assessment. (n.d.-a). *California Critical Thinking Disposition Inventory*. <https://insightassessment.com/iaproduct/california-critical-thinking-disposition-inventory/>

10. Insight Assessment. (n.d.-b). *California Critical Thinking Skills Test*. <https://insightassessment.com/iaproduct/california-critical-thinking-skills-test/>

11. Pearson TalentLens. (n.d.). *Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal*. <https://www.talentlens.com/watson-glaser.html>

12. Pearson. (2020). *Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal: Assessment efficacy report*. https://www.talentlens.com/content/dam/school/global/Global-Talentlens/uk/CriticalThinking/CTHub/Pearson_Efficacy_Watson-Glaser_2020.pdf

13. The Critical Thinking Company. (n.d.-a). *Cornell Critical Thinking Test Level X*. <https://www.criticalthinking.com/cornell-critical-thinking-test-level-x.html>

14. The Critical Thinking Company. (n.d.-b). *Cornell Critical Thinking Test Level Z*. <https://www.criticalthinking.com/cornell-critical-thinking-test-level-z.html>

15. The Critical Thinking Company. (n.d.-c). *Cornell Critical Thinking Tests Levels X & Z Administration Manual*. <https://www.criticalthinking.com/cornell-critical-thinking-tests-levels-x-z-administration.html>

References:

1. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2024). Pro zatverdzhennia Derzhavnogo standartu profilnoi serednoi osvity (Postanova № 851) [On approval of the State Standard of specialized secondary education (Resolution No. 851)]. Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy” [Database “Legislation of Ukraine”]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF> [in Ukrainian].

2. Lipchevska, I. L. (2025). Profilna serednia osvita v umovakh suspilnykh transformatsii: vyklyky y oriientyry onovlennia [Specialized secondary education in the context of social transformations: Challenges and guidelines for renewal]. *Molod i rynok – Youth and Market*, 10(242), 63–69. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.339093> [in Ukrainian].

3. Malykhin, O. V., Aristova, N. O., Lipchevska, I. L., Pavlovska, O. O., & Borzenkova, T. O. (2025). Orhanizatsiino-metodychni umovy doprofilnoho ta profilnoho navchannia v zakladi zahalnoi serednoi osvity na zasadakh kontseptsii Novoi ukrainskoi shkoly [Organizational and methodological conditions for pre-specialized and specialized education in general secondary education institutions based on the concept of the New Ukrainian School]. *Problemy suchasnoho pidruchnyka – Problems of the Modern Textbook*, 34, 6–19. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2025-34-6-19> [in Ukrainian].

4. Malykhin, O. V., Aristova, N. O., Shelestova, L. V., Kyzenko, V. I., Baranovska, O. V., Lipchevska, I. L., & Pavelchuk, M. O. (2025). *Uprovadhennia dydaktychnykh system profilnoi serednoi osvity: Metodychni rekomendatsii [Implementation of didactic systems of specialized secondary education: Methodological recommendations]*. Kyiv: Pedahohichna dumka. <https://doi.org/10.32405/978-966-644-801-2-2025-107> [in Ukrainian].

5. Facione, P. A., & Facione, N. C. (2011). *The Holistic Critical Thinking Scoring Rubric: A tool for developing and evaluating critical thinking. Insight Assessment*. Retrieved from https://insightassessment.com/var/ezflow_site/storage/pdf/Rub_HCTSR%2B-%2BEnglish.pdf [in English].

6. Facione, P. A., & Facione, N. C. (n.d.). *Teaching for Thinking Student Course Evaluation Form. Insight Assessment*. Retrieved from https://www.insightassessment.com/var/ezflow_site/storage/pdf/Eval%2520Course%2520Form%2520CT.pdf [in English].

7. Facione, P. A., Facione, N. C., & Giancarlo, C. A. (2000). The disposition toward critical thinking: Its character, measurement, and relationship to critical thinking skill. *Informal Logic*, 20(1), 61–84. Retrieved from https://www.insightassessment.com/var/ezflow_site/storage/pdf/J_Infrml_Ppr%2B_2000%2B-%2BDisp%2B%26%2BSkls.pdf [in English].

8. Facione, P. A., Giancarlo, C. A., Facione, N. C., & Gainen, J. (1995). The disposition toward critical thinking. *The Journal of General Education*, 44(1), 1–25. Retrieved from https://www.insightassessment.com/var/ezflow_site/storage/pdf/Disposition_to_CT_1995_JGE.pdf [in English].

9. Insight Assessment. (n.d.-a). *California Critical Thinking Disposition Inventory*. Retrieved from <https://insightassessment.com/iaproduct/california-critical-thinking-disposition-inventory/> [in English].

10. Insight Assessment. (n.d.-b). *California Critical Thinking Skills Test*. Retrieved from <https://insightassessment.com/iaproduct/california-critical-thinking-skills-test/> [in English].

11. Pearson TalentLens. (n.d.). *Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal*. Retrieved from <https://www.talentlens.com/watson-glaser.html> [in English].

12. Pearson. (2020). *Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal: Assessment efficacy report*. Retrieved from https://www.talentlens.com/content/dam/school/global/Global-Talentlens/uk/CriticalThinking/CTHub/Pearson_Efficacy_Watson-Glaser_2020.pdf [in English].

13. The Critical Thinking Company. (n.d.-a). *Cornell Critical Thinking Test Level X*. Retrieved from <https://www.criticalthinking.com/cornell-critical-thinking-test-level-x.html> [in English].

14. The Critical Thinking Company. (n.d.-b). *Cornell Critical Thinking Test Level Z*. Retrieved from <https://www.criticalthinking.com/cornell-critical-thinking-test-level-z.html>

15. The Critical Thinking Company. (n.d.-c). *Cornell Critical Thinking Tests Levels X & Z Administration Manual*. Retrieved from <https://www.criticalthinking.com/cornell-critical-thinking-tests-levels-x-z-administration.html> [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 07.05.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.05.2026